

Interreg

Co-funded by
the European Union

NEXT

Poland – Ukraine

**ПИСЬМОВЕ ПІДСУМКОВЕ ЗВЕДЕННЯ
ПРОЦЕДУРИ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ
ПРОГРАМИ INTERREG NEXT ПОЛЬЩА – УКРАЇНА
2021-2027**

Дата: 22 лютого 2024 року

Розробка: «Ековерт» Лукаш Шкудлярек, вул. Щредська 10/1Б, 54-017 м. Вроцлав

ЗМІСТ ЗВІТУ

<u>1</u>	<u>ВСТУП ТА ОБҐРУНТУВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ.....</u>	<u>3</u>
<u>2</u>	<u>ВИСНОВКИ, ЗАЗНАЧЕНІ У ЗВІТІ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ</u>	<u>4</u>
<u>3</u>	<u>ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРЕБІГ ОПИТУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ, ПРОВЕДЕНИХ В МЕЖАХ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ.....</u>	<u>5</u>
3.1	ПІДГОТОВКА ГРОМАДСЬКИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ.....	6
3.2	ПРОЦЕС ГРОМАДСЬКИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ.	6
3.3	РОЗГЛЯД ПОДАНИХ ЗАУВАЖЕНЬ І ПРОПОЗИЦІЙ	6
3.4	АНАЛІЗ КОМЕНТАРІВ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ	7
<u>4</u>	<u>РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЦЕДУРИ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ ТРАНСКОРДОННОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, ЯКЩО ТАКА БУЛА ПРОВЕДЕНА.....</u>	<u>12</u>
<u>5</u>	<u>ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО МЕТОДІВ ТА ЧАСТОТИ ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ДОКУМЕНТУ</u>	<u>12</u>

1 ВСТУП ТА ОБҐРУНТУВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Правовою основою для проведення стратегічної екологічної оцінки є: Закон від 3 жовтня 2008 року "Про надання інформації про стан довкілля та його охорону, участь громадськості в охороні довкілля та оцінку впливу на довкілля (т.з. Dz. U. з 2023 р., поз. 1094 з подальшими змінами — далі Закон про ОВНС) та Директива 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку впливу деяких планів та програм на довкілля. Предметом стратегічної екологічної оцінки було оновлення стратегічного документа під назвою Програма Interreg NEXT Польща – Україна 2021-2027. Ця програма, відповідно до ст. 46 п. 1 Закону про ОВНС, вимагала проведення стратегічної екологічної оцінки. Програма разом із Звітом про стратегічну екологічну оцінку (далі – Звіт про CEO) була передана на громадські консультації та узгодження з відповідними органами. У письмовому підсумку були представлені найважливіші інформації, отримані в результаті проведеної стратегічної екологічної оцінки.

Письмовий підсумок був розроблений на основі положень ст. 55 п. 3 Закону про ОВНС. Підсумок містить обґрунтування вибору документа у відношенні до розглянутих альтернативних рішень, а також інформацію про те, як і в якому обсязі були враховані:

- встановлення, включені у Звіт про CEO;
- коментарі відповідних органів та зауваження і пропозиції, отримані під час громадських консультацій;
- результати процедури щодо транскордонного впливу на довкілля, якщо така була проведена;
- пропозиції щодо методів та частоти проведення моніторингу наслідків реалізації положень документа.

У Звіті про CEO було представлено опис потенційних впливів на окремі елементи довкілля, з якого випливає, що не було ідентифіковано жодних істотних/значущих негативних впливів на довкілля, які могли бути результатом реалізації запропонованого документа, зокрема на цілі та об'єкт охорони територій Natura 2000 та інтегральність цих територій.

У разі відмови від реалізації Програми не буде досягнуто її вкладу та підтримки у виконанні цілей стратегічних документів Польщі, України, Європейського Союзу та глобальних ініціатив, спрямованих на покращення стану довкілля, зменшення змін клімату та адаптацію до них, а також на зміцнення співпраці у регіоні. Без підтримки з боку Програми темп реалізації цих цілей був би залежний від доступних ресурсів. Оскільки ресурси обмежені, Програма сприятиме їх швидшому досягненню, а в деяких випадках - реалізації заходів, які не були б можливі без її участі.

Таким чином, враховуючи, що оновлена Програма в переважній мірі позитивно впливає на довкілля, а її положення мають загальний характер, а також те, що лише у випадку Великих інфраструктурних проєктів вже відомий їх приблизний обсяг, а також

враховуючи узгодження між сторонами Програми, не було підстав для представлення альтернативної версії Програми, яка могла б менше негативно впливати на довкілля.

2 ВИСНОВКИ, ЗАЗНАЧЕНІ У ЗВІТІ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

З проведеної оцінки впливу на навколишнє середовище Програми Interreg NEXT Польща – Україна 2021-2027 можна зробити наступні висновки:

- Очікується, що Програма в цілому матиме позитивний вплив на довкілля та допоможе вирішити низку проблем, пов'язаних зі станом довкілля в регіоні. Однак, деякі з підтримуваних напрямків можуть мати негативний вплив на окремі елементи довкілля. Детальні висновки з цього приводу представлені у відповідних розділах Звіту про СЕО. Крім того, слід зазначити, що існує можливість сформулювати заплановані заходи таким чином, щоб усунути, зменшити або компенсувати цей вплив.
- Оскільки Програма сформульована на дуже загальному рівні, без детального визначення всіх проєктів (місцезнаходження та характеристики), які можуть бути підтримані, в Звіті про СЕО можуть бути наведені лише ті приклади проєктів, які можуть мати значний негативний вплив на навколишнє середовище і які необхідно буде детально оцінити на етапі підготовки інвестицій, відповідно до нормативно-правових актів, що діють в країнах-учасниках Програми.

Аналіз цих проєктів дозволяє виключити можливість виникнення значного негативного впливу на території Natura 2000 та Емеральд. Згідно з принципом обережності, як ці проєкти, так і індивідуальні проєкти, подані у конкурсному порядку, повинні бути детально перевірені та оцінені на етапі проєктування, а потім отримання відповідних дозволів на реалізацію. У разі, якщо в результаті цих аналізів буде ідентифіковано ризик виникнення значного негативного впливу на територію Natura 2000 або на мережу Емеральд, то слід відмовитися від фінансування та реалізації такого проєкту.

- Оцінка екологічних переваг Програми свідчить про її велике значення для вирішення екологічних проблем у регіоні, а також для підтримки фінансування природоохоронних заходів. Без реалізації Програми природоохоронну діяльність довелося б значно скоротити через недостатнє фінансування.
- На основі аналізу цілей стратегічних документів ЄС зроблено висновок, що Програма відповідає цілям цих документів, зокрема цілям, викладеним у Стратегії Європейського зеленого курсу.
- Аналогічно, аналіз цілей стратегічних документів Польщі та України показав, що Програма в цілому відповідає цим цілям.

- На основі проведеного аналізу не було виявлено жодних можливих негативних транскордонних впливів на навколишнє середовище ні для окремих проєктів, ні для Програми в цілому.
- З метою обмеження негативного впливу Програми на навколишнє середовище було запропоновано принципи моніторингу впливу Програми, а також низку рекомендацій щодо пом'якшення негативного впливу конкретних прикладів проєктів, які можуть бути підтримані в рамках Програми, або можливих альтернативних рішень (поглиблений аналіз конкретних заходів). Впровадження цих рекомендацій сприятиме зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище.
- Відповідно до статті 9(4) Регламенту (ЄС) 2021/1060 Європейського Парламенту та Ради від 24 червня 2021р., що встановлює загальні положення про Європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд "Плюс", Фонд згуртування, Фонд справедливого перехідного періоду та Європейський фонд морського, рибного господарства та аквакультури, а також фінансові правила цих фондів та Фонду притулку, міграції та інтеграції, Фонду внутрішньої безпеки та Фонду з управління кордонами та візового режиму (далі - Загальний регламент), цілі фондів, що переслідуються відповідно до мети сприяння сталому розвитку, викладеної в ст. 11ДФЕС, та беручи до уваги Цілі сталого розвитку ООН, а також Паризьку угоду і принцип "не завдавати серйозної шкоди". Хоча дотримання принципу "не завдавати значної шкоди" оцінюється і гарантується на програмному рівні, пропонується, щоб інфраструктурні проєкти, перелічені в Додатках I і II Директиви 2011/92/У (тобто ті, які завжди або потенційно можуть мати значний вплив на навколишнє середовище), розглядалися на індивідуальній основі на предмет відповідності принципу DNSH. Такий підхід, по суті, гарантує, що реалізовані проєкти не становлять загрози для довкілля.

3 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРЕБІГ ОПИТУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ, ПРОВЕДЕНИХ В МЕЖАХ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

Громадські консультації є обов'язковою частиною процесу стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище. Вимоги щодо їх проведення визначаються положеннями Закону від 3 жовтня 2008 року "Про надання інформації про навколишнє середовище та його охорону, участь громадськості у захисті навколишнього середовища та оцінку впливу на навколишнє середовище" (ДЗ. У. від 2022 року, поз. 1029, зі зм.), зокрема, його Розділ III.

Звіт з громадських консультацій є підсумком етапу обговорення та громадських консультацій щодо актуалізації оцінки впливу на навколишнє середовище оновленої Програми Interreg NEXT Польща – Україна 2021-2027 (далі - Програма) у зв'язку зі змінами в Програмі. Звіт містить інформацію про методи проведення громадських

консультацій і спосіб подання проєкту документу на розгляд компетентними органами Польщі та України.

Крім того, Звіт містить інформацію, зазначену в статті 55 пункту 3 Закону про охорону навколишнього середовища (далі - Закон ОНС), а саме: інформацію про те, як були враховані та в якому обсязі були враховані висновки компетентних органів та зауваження та пропозиції, які були подані під час консультацій.

3.1 ПІДГОТОВКА ГРОМАДСЬКИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Для виконання всіх вимог, які регламентуються положеннями Закону ОНС, інформацію про запланований початок громадських консультацій щодо Програми та розробленого для неї Звіту про стратегічну екологічну оцінку було оприлюднено для загального відома у формі інформації з відкритим доступом на веб-сторінках:

- На інтернет-сайті Програми Interreg NEXT Польща – Україна 2021-2027: <https://www.pl-ua.eu/ua/news/3045>
- На порталі Європейських фондів: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-2021-2027/aktualnosci/konsultacje-publiczne-zaktualizowanej-prognozy-oddziaływania-na-srodowisko-programu-interreg-next-polska-ukraina-2021-2027/>
- На порталі Європейської територіальної співпраці та Європейського інструменту сусідства: <https://www.ewt.gov.pl/strony/o-programach/programy-interreg-2021-2027/aktualnosci/konsultacje-publiczne-zaktualizowanej-prognozy-oddziaływania-na-srodowisko-programu-interreg-next-polska-ukraina-2021-2027/>
- Для збору зауважень на вказаних веб-сайтах надано посилання, яке перенаправляє на електронну форму для подання зауважень та пропозицій.

3.2 ПРОЦЕС ГРОМАДСЬКИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ.

Консультації щодо підготовленого для оновленої Програми Звіту про СЕО розпочалися 11 грудня 2023 року і тривали до 31 грудня 2023 року, що відповідає 21 дню відповідно до вимог законодавства щодо Закону ООС.

Протягом цього часу всі зауваження та пропозиції можна було подавати через посилання на онлайн-формуляр, доступне на веб-сайті Програми.

Протягом цього періоду надійшло лише 1 зауваження електронним шляхом.

3.3 РОЗГЛЯД ПОДАНИХ ЗАУВАЖЕНЬ І ПРОПОЗИЦІЙ

Протягом строку проведення громадських консультацій, до 31 грудня 2023 року, жодних зауважень не надійшло. Після цієї дати надійшло одне зауваження українською мовою. Зміст зауваження стосується пропозиції щодо розробки програми створення промислових плантацій для вирощування технічної рослини під назвою "Гігантський міскантус". Основні цілі та переваги цієї ініціативи, як вказано в зауваженні, включають можливість створення екологічних продуктів та опосередковане зменшення вмісту

вуглекислого газу в атмосфері, позитивний вплив на ґрунти через їх відновлення та очищення. Зауваження не було враховано, так як не стосується обговорюваного оновлення Звіту про СЕО для Програми, а лише розширення обсягу кваліфікованих заходів в Програмі, що не було предметом консультацій.

3.4 АНАЛІЗ КОМЕНТАРІВ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ

Згідно з вимогою статті 54 частини 1 Закону ООС Міністр фондів та регіональної політики звернувся до відповідних органів - Головного директора охорони навколишнього середовища (ГДОНС) та Головного санітарного інспектора (ГСІ) Польщі з проханням надати свою думку щодо Програми та проведеної для неї Звіту про СЕО (зазначені запити наведено в додатку № 5).

Головний санітарний інспектор надав свою думку на подані документи листом HŚ.NZ.530.30.2023.PS від 10 січня 2024 року. Також Головний директор охорони навколишнього середовища подав свої коментарі у листі DOOŚ-TSOOŚ.410.23.2023.BW від 23 січня 2024 року, включаючи свої зауваження у її тексті. Їх аналіз разом із відповідними посиланнями наведено в таблиці нижче. Повний текст висновків органів наведено в додатку до Звіту з консультацій.

Крім того, Звіт про СЕО консультувався з Національним Українським Органом в Програмі, який подав технічне зауваження. Внаслідок цього до Звіту було додано наступний фрагмент висловлення:

"Дослідження зазначених індикативних ВІП не накладає обов'язку їх затвердження та не визначає ставлення країн, що беруть участь у майбутніх процесах їх вибору. При розгляді вибору проєкту Рава Руська - Гребенне буде необхідно провести оцінку впливу на навколишнє середовище щодо окремих елементів проєкту. На момент завершення Звіту про СЕО цей проєкт не був затверджений для фінансування".

№	Зміст зауважень із відгуку	Відповідь на зауваження
Головний директор охорони довкілля		
1	До Програми Interreg NEXT Польща-Україна 2021-2027 внесено ряд змін, серед найважливіших з яких: <ul style="list-style-type: none">нова конкретна ціль RSO2.6. Сприяти переходу до закритої та ресурсоефективної економіки;нова конкретна ціль ISO7.4. Інші дії для безпечнішої Європи;нова конкретна ціль RSO3.2. Розвиток і зміцнення сталої, стійкої до зміни клімату, інтелектуальної та інтермодальної мобільності на національному, регіональному та місцевому рівнях, включаючи покращення доступу до TEN-T і транскордонної мобільності;оновлення списку Великих	Елементи коментарів, які не потребують відповіді

№	Зміст зауважень із відгуку	Відповідь на зауваження
	<p>інфраструктурних проєктів (ВІП) - додавання проєкту № 8 (ВІП 8) під назвою "Збільшення пропускної спроможності автомобільного пункту перетину кордону Гребенне-Рава-Руська та покращення умов для подорожуючих, які перетинають кордон в автомобільному пункті пропуску Будомеж-Грушів".</p> <p>Оскільки зміни в Програмі Interreg підпадають під стратегічну оцінку впливу на навколишнє середовище, за запитом Міністерства фондів та регіональної політики у листі від 29 вересня 2023 р., позначка: DOOŚ-TSOOŚ.411.2.2023.TW, Головний директор з охорони довкілля визначив обсяг і ступінь деталізації інформації, яку необхідно включити до Звіту про CEO.</p> <p>Автори Звіту про CEO вирішили, що з огляду на внесені зміни в Програму Interreg не буде підготовлено нової версії Звіту про CEO, але буде оновлений початковий звіт, що був підготовлений для попередньої версії Програми Interreg, а саме Програми Транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2021-2027 років з 2021 року. Згідно з підсумками стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище, більшість висловлених зауважень було враховано.</p> <p>Отже, у рамках цього висновку наш орган не перевіряв всі записи початкового Звіту про CEO, хоча деякі з них довелося повторно проаналізувати навіть у випадку, якщо до них не внесено жодних змін. Головним завданням цього висновку не була перевірка того, чи було включено зауваження, внесені під час попереднього висновку від 28 липня 2021 року.</p>	
2	<p>Зауваження до проєкту оновлення Звіту про CEO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • значний негативний вплив на територію Natura 2000 - пропозиція щодо цього питання, яка міститься на стор. 150 Звіту про CEO, має наступний зміст: "Маючи на увазі цілі та обсяг Програми на етапі розробки цього Звіту, не було виявлено значного негативного впливу на території" 	<p>Зауваження враховано частково.</p> <p>Проєкти будуть відбиратися шляхом конкурсу. Тому, наразі, вони не мають визначеної локації, а їх характер і форму можна визначити лише дуже приблизно. Враховуючи вищезазначене, було вказано, що на такому ранньому етапі "не можна виключити значного негативного впливу"</p>

№	Зміст зауважень із відгуку	Відповідь на зауваження
	<p>Natura 2000 та Emerald, включаючи їх цілісність та спільність. Проте слід зазначити, що тільки 8 проектів (ВІП), які отримують підтримку в рамках Програми, були більш детально представлені. Таким чином, неможливо виключити значний негативний вплив на території Natura 2000 та Emerald в разі окремих інвестицій, який може бути оцінений тільки на етапі проектування". Як зазначено в узгодженні від 29 вересня 2023 року, в разі виявлення значного негативного впливу на території Natura 2000 відповідно до статті 3 пункту 17 Закону про охорону природи або в разі неможливості виключення такого впливу відповідно до статті 55 пункту 2 Закону про охорону природи, проект документа не може бути прийнятий, якщо зі стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище випливає, що його реалізація може мати значний негативний вплив на території Natura 2000, і не будуть виконані всі передбачені умови, зазначені у статті 34 Закону про охорону природи. Ці умови не були проаналізовані в Звіті про CEO, тому необхідно їх доповнити в цьому відношенні;</p>	<p>на території Natura 2000 та Emerald", що слід розуміти як рекомендацію, що профінансовані проекти "повинні бути ретельно проаналізовані з точки зору впливу на території Natura 2000 і об'єкти їх охорони на інвестиційному етапі", згідно зі Звітом про CEO (розділ 5.4.1.4). Цей запис походить з початкової версії Звіту і не викликає сумнівів в інтерпретації в рамках стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище - листопад 2021 року. Пропонований запис Звіту про CEO був викликаний бажанням використовувати принцип обережності, а не ствердженням факту впливу Програми на території Natura 2000. В остаточній версії Програми невдалий запис було вилучено. Крім того, була зроблена наступна рекомендація в розділі про висновки та рекомендації:</p> <p><i>"Оскільки Програма сформульована на дуже загальному рівні, без детального визначення всіх заходів (місця та характеру), які можуть бути підтримані, в Звіті про CEO можна вказати лише ті приклади проектів, які можуть мати значний негативний вплив на навколишнє середовище і які на етапі підготовки інвестицій повинні підлягати докладній оцінці відповідно до чинного законодавства країн, що беруть участь в Програмі. Аналіз цих проектів дозволяє виключити можливість значного негативного впливу на території Natura 2000 і Emerald. Згідно з принципом обережності як ці проекти, так і окремі проекти, подані в конкурсному порядку, повинні бути докладно перевірені та оцінені на етапі проектування, а потім отримати відповідні дозволи на виконання. У випадку виявлення ризику значного негативного впливу на території Natura 2000 або Emerald, такі проекти мають бути відмінені від фінансування та виконання".</i></p>
3	<p>Зауваження до проекту оновлення Звіту про CEO:</p> <ul style="list-style-type: none"> кумулятивний вплив - у таблиці 12 на стор. 134 Звіту про CEO наведено можливість виникнення кумулятивного впливу 	<p>Зауваження частково враховане.</p> <p>Запропонований запис був обумовлений бажанням використовувати принцип обережності, а не встановленням факту накопичених впливів в рамках впливу</p>

№	Зміст зауважень із відгуку	Відповідь на зауваження
	<p>(таблиця підлягала оновленню в зв'язку зі змінами, внесеними до Програми). Наприклад, була визначена можливість виникнення кумулятивного впливу у разі реалізації ВІП 8 "Можливий кумулятивний вплив з іншими завданнями, які передбачають виконання будівельних робіт у той же час і в схожому місці". Для визначених кумулятивних впливів не було запропоновано жодних заходів для запобігання або обмеження ризику виникнення негативних кумуляцій. Необхідно доповнити на рівні деталізації, яка відповідає рівню деталізації проєктів/цілей;</p>	<p>Програми на природні об'єкти Natura 2000. Під час роботи над Звітом про СЕО не було виявлено будівельних робіт, які проводилися б в рамках інших проєктів, що могли б реалізовуватися в той самий час і в подібному місці. Тому можливість накопичення впливів з інших завдань, що вимагають проведення схожих робіт, слід визначити як мінімальну. У остаточній версії Програми було додано відповідні пояснення.</p>
	<p>Зауваження до проєкту оновлення Звіту про СЕО:</p> <ul style="list-style-type: none"> • передбачені методи аналізу наслідків реалізації програми (моніторинг) - у таблиці 14 запропоновано показники наслідків реалізації Програми Interreg, які можна визначити як "показники продукту", оскільки вони зосереджені на кількісних вимірах, наприклад, додатковий об'єм малих затримок (м³). Моніторинг у рамках стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище повинен надати можливість порівняти результати оцінки з фактичними наслідками для навколишнього середовища. Таким чином, до таблиці показників також рекомендується додавати "показники результату" або вказувати, які дані з державного моніторингу навколишнього середовища слід проаналізувати для перевірки висновків, зроблених на підставі проведених у Звіті аналізів. Наприклад, на стор. 110 Звіту про СЕО є запис "Підсумовуючи, реалізація цілей RSO 3.2 має багато переваг у сфері мобільності та безпеки, але також створює виклики для якості повітря. Ключовим буде точний моніторинг впливу заходів та готовність до введення пом'якшуючих заходів у разі виникнення негативних наслідків"; 	<p>Зауваження враховано.</p> <p>Звіт про СЕО було доповнено пропозицією проведення евалюаційного дослідження у випадку виявлення негативних впливів на довкілля, пов'язаних із проєктами, що фінансуються в рамках Програми Interreg NEXT Польща – Україна 2021-2027. У Звіті про СЕО не було виявлено суттєвих впливів, які вимагали б моніторингу з метою забезпечення виконання стандартів середовища. Однак, запропоновано проводити моніторинг компонентів навколишнього середовища, на які Програма може впливати (включаючи позитивний вплив). Моніторинг повинен проводитися на основі звітів про виконання проєктів.</p> <p>Крім того, в Прогнозі було додано інформацію щодо можливості проведення оцінки типу "процесу" (on-going) в частині впливів на навколишнє середовище, які виникають у результаті виконання проєктів, у випадку документованих негативних впливів на навколишнє середовище, що є результатом виконання Замірів Програми. Оцінка повинна включати дослідження всіх інфраструктурних проєктів, зазначених у Постанові Ради Міністрів від 10 вересня 2019 року щодо заходів, які можуть мати значний вплив на навколишнє середовище, і для яких на момент</p>

№	Зміст зауважень із відгуку	Відповідь на зауваження
		<p>виконання оцінки будуть укладені грантові угоди. Потім на основі заявлених показників та експертної оцінки має бути визначено масштаб і напрямки очікуваних змін у середовищі. У разі виявлення суттєвих негативних впливів або тенденцій щодо середовищних показників слід запропонувати зміни до Програми або до системи відбору проєктів.</p> <p>Органом, відповідальним за розробку евалюації та пов'язаний з цим моніторинг наслідків програмних заходів, буде Управління Програмою.</p>
4	<p>Зауваження до проєкту оновлення Звіту про CEO:</p> <ul style="list-style-type: none"> не слід плутати поняття висновку в рамках стратегічної оцінки впливу на навколишнє середовище з узгодженням обсягу та рівня деталізації інформації, необхідної для оцінки впливу на навколишнє середовище (приклади неправильних записів на стор. 10 "У рамках оновлення Прогнозу додано актуальний висновок Головного директора охорони довкілля (GDOŚ) та Головного санітарного інспектора (GIS) щодо обсягу та рівня деталізації", а також на стор. 23, стор. 75) 	<p>Зауваження враховано.</p> <p>По вказаному фрагменту Звіту було вдосконалено шляхом вилучення всіх посилань, що містяться у "сірих рамках" у остаточній версії.</p>
Головний санітарний лікар		
1	<p>Головний санітарний інспектор не подав зауважень до Звіту про CEO. У листі HŚ.NZ.530.30.2023.PS від 10 січня 2024 року вказано, що в оцінці Головного санітарного інспектора Звіту для проєкту Програми стосується всіх компонентів, зазначених у листі від 23 жовтня 2023 року, знак: HŚ.NZ.530.14.2023.MP, щодо узгодження обсягу та рівня деталізації Звіту про CEO. Цей лист додається до Звіту з консультацій.</p>	<p><i>Елемент висновку, який не вимагає звернення</i></p>

4 РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЦЕДУРИ, ЩО СТОСУЄТЬСЯ ТРАНСКОРДОННОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ, ЯКЩО ТАКА БУЛА ПРОВЕДЕНА

У рамках проведеної процедури не було встановлено необхідності проведення процесу транскордонного впливу на довкілля.

5 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО МЕТОДІВ ТА ЧАСТОТИ ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ДОКУМЕНТУ

У процесі реалізації Програми важливо контролювати перебіг процесу й оцінювати наслідки виконання завдань, що охоплюються фінансовою підтримкою в рамках конкретних напрямів втручання. Тому необхідно розробити пропозицію щодо методів аналізу, які дозволять оцінити процес реалізації та контролювати досягнення цілей, визначених у Програмі, зокрема, шляхом моніторингу досягнутих екологічних ефектів і змін у стані довкілля. Однак, Програма складена на дуже загальному рівні і, окрім Ініціативи, не визначає всі проекти, які будуть підтримані, та їх конкретну локалізацію. Крім того, слід зазначити, що вона має обмежений потенціал впливу на вирішення екологічних проблем та зменшення негативних наслідків через визначені фінансові та матеріальні рамки.

Крім того, у всіх країнах-учасницях існують інші інвестиції, пов'язані з іншими програмами та заходами на Території Програми. Тому пропонується здійснювати моніторинг їхнього впливу на навколишнє середовище на двох рівнях і на основі наступних джерел даних:

- моніторинг змін у забрудненні окремих компонентів довкілля, тобто так званого тиску на довкілля¹ - на основі даних щодо реалізації окремих заходів Програми, пов'язаних із впровадженням інвестицій у сфері очищення стічних вод, каналізаційних систем, малих очисних споруд або інфраструктури.
- моніторинг змін стану довкілля - на основі аналізу результатів вимірювань, отриманих в результаті регіонального та національного моніторингу в окремих країнах. Однак слід зазначити, що в країнах-учасницях існують різні системи моніторингу довкілля з точки зору елементів, що відслідковуються, та часових періодів їх оцінки, які часто не можна порівняти.

Оскільки на Програмній території будуть реалізовуватись інші інвестиції, моніторинг змін в результаті реалізації Програми повинен охоплювати територію/водозбірний басейн, на які

¹ Відповідно до моделі DPSIR (рушійні сили/причинні фактори - тиск/тиск - стан/статус - вплив/вплив - відповідь/контрзаходи)

вплине реалізація проєктів, що підтримуються Програмою, за умови наявності адекватних даних з цього приводу. У випадках погіршення стану будь-якого елемента довкілля, пропонується провести аналіз причин цього і визначити, чи не є це наслідком реалізації Програми.

Крім того, слід зазначити, що в рамках Програми буде реалізовано ряд інвестицій, які класифікуються як проєкти, що завжди або потенційно можуть мати значний вплив на навколишнє середовище. Таким чином, вони підлягатимуть процедурам ОВНС, що може призвести до необхідності моніторингу впливу цих окремих проєктів на навколишнє середовище.

Оскільки порівняльні дані з окремих країн не завжди будуть доступні, для моніторингу впливу Програми також корисно використовувати оцінки, зроблені Європейським агентством з охорони навколишнього середовища, і посилатися на дані індикатори в оцінці стану навколишнього середовища, представленої в розділі 4.

Пропозиція щодо індикаторів для оцінки результатів реалізації Програми наведена в таблиці нижче. Деякі з представлених у ній індикаторів будуть результатом реалізації заходів, що здійснюються в рамках Програми, тоді як решта є індикаторами, визначеними в рамках регіональних та національних систем моніторингу.

Таблиця 14. Запропоновані індикатори для моніторингу впливу Програми

Індикатор	Одиниця виміру	Джерело даних
Площа нової або модернізованої зеленої інфраструктури	га	Звіти про реалізацію проєктів
Населення додатково підключено до станції механіко-біологічної очистки стічних вод	номер	Звіти про реалізацію проєктів
Додаткова невелика утримуюча здатність	м3	Звіти про реалізацію проєктів
Кількість виконаних проєктів у сфері охорони природоохоронних територій, у тому числі біорізноманіття	номер	Звіти про реалізацію проєктів
Кількість водних об'єктів, де відбулося покращення/погіршення якості на водозбірній площі, охоплений проєктами Програми (якщо такі дані є)	номер	Національний або регіональний моніторинг + Звіти про реалізацію проєктів
Кількість природоохоронних територій, на яких були реалізовані проєкти щодо їх збереження та захисту біорізноманіття	номер	Національний або регіональний моніторинг + Звіти про реалізацію проєктів

У разі виникнення задокументованих негативних екологічних наслідків, що є результатом реалізації намірів Програми, для їх моніторингу та можливого введення пом'якшувальних заходів, варто розглянути проведення оцінки типу „on-going” у сфері екологічних наслідків реалізованих проєктів. У оцінці слід провести дослідження всіх інфраструктурних проєктів, зазначених у Постанові Ради Міністрів від 10 вересня 2019 р. про підприємства, які можуть істотно впливати на довкілля (Дз. У. поз. 1839 з пізн. змінами) з даної тематичної області, в якій були зафіксовані задокументовані негативні екологічні наслідки, і які на день проведення оцінки матимуть підписані грантові угоди. Далі на основі заявлених показників та експертної оцінки слід визначити масштаб і напрямки передбачуваних змін у довкіллі. У разі виявлення значних негативних впливів або тенденцій у сфері екологічних показників слід запропонувати зміни до Програми або до системи наборів.

Органом, відповідальним за розробку оцінки та пов'язаний з цим моніторинг наслідків програмних дій, буде Орган Управління Програми.